

Dins aquests termes generals i amb les reserves que pressuposen, tenim dret a suposar que els dos *Estubeny* valencians vénen (com *Estepona*) d'una evolució de STIPONE; sinó que ací la P fou arabitzada en *b*; i la *e* interna pretònica, labialitzada, com *u/o*, tal com hem vist en altres articles (*Estopanya*, *Esdolomada*, cat. *deixuplina*, *romandre*, *Tubau*, *Tomir* etc.).

El canvi de *-on* > *-én-*, *-eny*, és ja cosa menor, que havent passat pel filtre de l'àrab, bastant indiferent en matèria de vocalisme, es pot explicar vàriament, sense que el dubte en aquest punt resti versemblança a l'etimologia. Potser es podria partir d'un derivat *STIPONIUS (per ex. com a adjectiu qualificatiu ètnic dels llocs STIPO), que esdevindria en mossàrab *Estuboin; i, per la impossibilitat del diftong *oi* en àrab, havia de passar a *Estubein*, *-ben* (veg. l'art. dedicat a *Costur/Costura(r)era/Castuera* de CUSTORIA).

Si pensem que *Estubun* STIPONEM tenia la terminació *-ün* general dels plurals àrabs, es comprendria que els moriscos l'haguessin canviat en un dual àrab *Estubäin*, pensant que només n'hi havia dos: la part del terme compresa entre el riu de Sallent i aquell «arroyo», o «arroyos» afluent del riu, que explica *Cavanillas*; o bé al·ludint a l'existència dels dos homònims *Estubeny* valencians; i no oblidem que els NLL valencians formats amb el dual àrab són en massa a tot el País, notablement més nombrosos que els de plurals de l'àrab.

En fi, farem bé de concedir tota l'estima necessària a la forma vulgar *Estubél* en *-ell*, que ens ha cridat l'atenció, perquè és ben difícil d'explicar, i no serà capritxosa, quan és la usual a tres pobles diferents, en lloc d'*estubén* dels altres dos. Doncs això recorda el nom d'*Estivella*, altre poble valencià i morisc també, que hem vist format amb el nom mossàrab de l'estepa, *'istibb*, collectiu realçat pel superlatiu islàmic: *'istibb él-Läh*.

Sembla, doncs, que la variant *Estubell* es deu a la influència d'aquest nom; car aqueix superlatiu sonava *-él-läh* amb *-e* en la pron. vulgar predominant entre els moriscos, que després llevaven aqueixa *-e* en imitar la llengua catalana; i sigui per influència d'aqueixos superlatius en general, sigui ajudant-hi la consciència que el nom STIPONE (> *Estubeny* i *Estepona*) venia també de la planta estepa, *Estubeny* es canvia-ria per part de molts en *Estubell*; l'estepa és la vegetació pròpia del terreny sec, salitros o guixós, que ens ha descrit *Cavanilles* i la *GGRV*; fins i tot pot ser que aquesta sigui també l'explicació del canvi de la vocal o d'*Estubon* en la *é* d'*Estubell/Estubeny*.

En conclusió, i deixant enlaire aquests detalls, l'etim. d'*Estubeny* com un al·lòtop de STIPONE i *Estepona*, es pot donar com ferma, o almenys com la més versemblant i acceptable.

Car no ho són les altres en què s'ha pensat. Jung fer (*RHisp.* XVIII, 45) suggerí que vingués d'un NP germ. STUBING; no està pas establert que hi hagi en l'antiga antropònimia aquest nom concret, car només es funda en l'existència d'una arrel STUB-/STUB- que no consta com antropònima en Först. (1306), fora

d'un isolat *Stubo* i uns NLL tardans *Stubinchovon* i *Stupinga*; i ni *-eny* lliga amb *-ING*, ni és gaire probable tal germanisme en aquesta rodalía. Jo havia pensat a relacionar-ho amb l'*Estopanya* de Ribagorça, o amb el seu ètimon; hauria de ser ben indirectament, venint aquest d'un pron. mig-sàvia de *Stephaniane*; però en haver de postular que sortís d'un *Stephaniu secundari, puix que *-ia* és només del femení, ja es perd tota la versemblança de la relació. I més amb l'excursion p en lloc de *f* o *ph*.

Acontentar-se dient que és un derivat de STUPPA 'estopa' resta massa vague i no explica la terminació *-eny* segons recursos mossàrabs ni catalans. Ja no sembla arbitrari cercar-hi enllaç amb el llatí STIPENDIUM, potser relacionant-ho amb la condició de *stipendiarie* a què eren ademes, pels romans, les tribus hispàniques més antigues. No hi lligaria bé ni la *r*, que essent llarga havia de restar *i* i no pas labialitzar-se en *o/u*, ni *-beny* no s'avé amb *-diariu*; imaginar un PAGUS STIPENDII amb el mateix valor?: resta sense exemple i tot plegat és una pura suposició d'etimologista, sense fonaments locals llatins ni paral·lels toponímics catalans ni romànics.

¹ A penes calia rebutjar, com ja ho vaig fer (*DECat* III, 811a25-29) que pugui venir (com diu *AlcM*) d'*estuba*, puix que un sufix *-eny* no és català, i essent un mot peculiar al cat. i a les llengües de França, estrany al cast., i al port., és clar que no devia tampoc existir en mossàrab. — ² Una de les pdes. d'*Estubeny*, nom recollit en l'enq., és *Massisco*, que deu venir de la mata *mansesca* dels terrenys d'aiguamoll i salobres.

ESTURA

Veral de camps en el terme de Tregurà (Ripollès) (cf. Amigó, n.º 124 escrit *Astura*).

ETIM. Es podria pensar com a ètimon en una forma IPSUM TŪFĒREM > *Es Ture* > *Estura*. (Per al sentit de *tufèrem*, veg. *DECat*, art. *turo*; cf. A. Ernout-A. Meillet, *Dic. Etym. Lang. Latine*, p. 1248). J. F. C.

-Eto Beni ~ (o *Benietó*), ape. a *-Fato Beni* ~

L'EULA

Mas i priorat de l'*Eula*, en el terme del Soler, uns 8 k. OSO. de Perpinyà.

PRON. MOD.: *l'èula* recordo de l'enq. del Soler 1960 (XXVII, 39-43).

MENCIONS ANT. 1310: *L'Eula, priorat de* ~ (en nota): «Monastère de Ste. Marie de l'Eula, de l'ordre de Citeaux», Alart (*RLR* x, 63): «au XII S. devenu prieuré des nones de Citeaux, abandonné en 1363; appartenant à Thuir jusqu'à 1731, où il a été attribué au Soler» (Desplanque, *Inv. Arch. Thuir*, p. iv); 1760-61, transcriu del *terrier du p. de l'Eule* una llista de NLL menors, que acaba amb: «lo Torvell, Capisó,